

Українські Вісті

UKRAINIAN NEWS

Субота, 26 червня 1948 р.

Число 52 (204) Рік IV

До наших читачів

Дирекція в-ва „Українські Вісті“ повідомляє в зв'язку з тим, що грошова реформа ще не закінчена, а залишити читачів без часопису в-во не бажає — ціна на часопис встановлена тимчасово: число — 20 пфенігів.
Дирекція.

Конференція ССРСР та його сателітів

ВАРШАВА, 24 червня. Як повідомляє московське радіо, за ініціативою СРСРського Союзу і Польщі ввора відкрито у Варшаві конференція міністрів закордонних справ ССРСР, Польщі, Албанії, Болгарії, Чехо-Словаччини, Югославії, Румунії та Угорщини. Від ССРСР у нарадах бере участь Молотов. Конференція обговорюватиме лондонські рішення шістьох країн з приводу Західної Німеччини.

Дунайська конференція тани в Београді

БЕОГРАД (АП). 22 червня. Югославський державний шеф маршал Тито поінформував США про готовність Югославії перебрати на себе опіку над конференцією з приводу вільного судноплавства на Дунаї. Отож конференція має початись 30 липня в Београді.

Національний конвент республіканців

ФІЛАДЕЛЬФІЯ (Дена). 21 червня. Керівник республіканської партії США К. Ріс відкрив тут у понеділок конвент партії, на якому обираються республіканські кандидати на президента і віцепрезидента США.

В своїй вступній промові Ріс заявив, що республіканська партія сьогодні — це, мовляв, єдина надія світу на свободу, мир та міжнародний порядок. За його словами, інші в світі є дві могутні політичні течії — одна з них республіканська партія США, друга — комуністична партія. Республіканці — майстри конституційного уряду, тоді як комуністи, — це не що інше, як міжнародна змова, — сказав Ріс.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ (ЮП). Національний конвент республіканської партії триватиме чотири дні. Під час дебатів обговорюватиметься політична платформа партії (інтернаціоналізм або ізоляціонізм) щодо виборчої кампанії. Досі на перед-

Грошова реформа в советській зоні

Пропагандивна відповідь ССРСР на заходи західних союзників — Кожний німець східної зони одержує 70 марок

НОВИЙ УЛЬМ (УВ). 24 червня. Вчора в Берліні советська військова влада опублікувала закон ч. 111 про запровадження грошової реформи в східній зоні. Совети обв'язують західних союзників, що вони запровадять в своїх зонах сепаратну реформу. За таких обставин советська військова влада, мовляв, змушена „вдучи на зустріч вимогам німецького населення“ (чого тільки не роблять Совети „на вимогу населення“!), запровадити в своїй зоні і в Берліні грошову реформу. Обмін грошей відбуватиметься з 24 до 28 червня. Кожний

німець східної зони одержить 70 старих райхсмарок з наклеєними на них спеціальними купонами. Загалом обмін у Советській зоні проводитиметься на вигідніших умовах, ніж у західних зонах.

БЕРЛІН (Радіо Мюнхен). 23 червня. Західні союзники вважають розпорядження советської військо-

вої влади про поширення грошової реформи на район Великого Берліну за нечестиве. Американці, британці і французи вживають проти-заходів. У британському секторі Берліну завтра о 7 год. ранку британці починають обмін старих райхсмарок на нову німецьку марку.

10 мільярдів марок у Західній Німеччині

ФРАНКФУРТ (Дена). 22 червня. Американська військова влада опублікувала в понеділок закон ч. 2 щодо впорядкування грошової справи — так зв. емісійний закон (право видавати банкноти і монету). Закон став чинним з 20 червня 1948 р. В дев'ятьох параграфах закону владено права і обов'язки Банку німецьких країн, за яким у першому параграфі визначено включене право видавати в західних зонах банкноти і монети. В наступних параграфах визначено умови заміни пошкоджених банк-

нотів. Банк кожчасно може анулювати старі гроші і замінити їх новими.

Грошовий обіг у західних зонах не повинен перевищувати 10 мільярдів марок. Банкові німецьких країн дозволено підвищувати цей обіг не більше як на 1 мільярд доларів і то лише тоді, як на це погодяться 75% членів Ради Центрального Банку і щонайменше 6 країн — земель.

Перед конференцією трьох головнокомандувачів

ПАРИЖ (Дена-Ройтер). 22 червня. Французький уряд ратифікував лондонські рекомендації шістьох держав з приводу Німеччини і повідомив про не уряди Великої Британії і США. Лондонські політичні кола гадають, що незабаром буде скликана важлива конференція головнокомандувачів трьох західних окупаційних зон з прел'ємістрами 11 західнонімецьких країн.

Борги третього Райху

ШТУТГАРТ (Дена). 21 червня. В своїй радіопровові з приводу грошової реформи прел'єр-міністер Вюртемберг-Бадену д-р Р. Маєр сказав: „Борги третього Райху збільшилися з 5 мільярдів в 1933 р. до понад 600 мільярдів марок під цією грошовою реформою. Обіг грошей збільшився в 10 разів, а борги — в сто разів, так що на кожного німця припадає приблизно 5,000 марок боргів“.

Нові гроші надруковано в США ще 1947 р.

ФРАНКФУРТ (Дена). 21 червня. За автентичними американськими повідомленнями, нові німецькі гроші походять з 11 600 шпаків, кожен вагою по 40 кілогр., і протягом останніх двох тижнів тасно розподілялися в більшій частині Німеччини за ретельно обдуманним планом. Але нові гроші пройшли кулі довшу подорож. Їх надруковано в США восени 1947 р. В 23000 шпаків вони перебули спочатку в березні до Бремергафену, а потім їх перевезли 8 спеціальними поїздами до Франкфурту. Під склепінням банку німецьких країн вони чекали дня, коли мали почати епоху німецької економіки.

Що можна вільно купити?

ФРАНКФУРТ (Дена). 22 червня. Минулої неділі опубліковано список виробів, що пов'язані з вільнім продажем. Предмети домашнього вжитку: горшки, каструлі, ванни, відра, миски, скороводи, ножі, виделки, ложки, печі, електричні прилади, як от кухонка, праска, холодильники та інші речі домашнього вжитку. Також не підлягають нормуванню залізні ліжка, сталеві дратві матраци, швейні машини і дитячі візки. Так само канцелярські машинки, як от друкарські машинки, рахувальні машинки, поштовоуказні апарати, апаратні лінійки, великі годинники тощо. В спискові товари і виробів для сільського господарства, між іншим, зазначено: коси, сани, візля, корзини на кротило, підкови тощо. Меліанські прилади, устаткування і точні інструменти теж продаватимуться вільно. Продажа авт, мотоциклів і велосипедів не підлягає ніяким обмеженням.

В спискові перелічено до 400 товарів, у тому числі меблі, вироби з заліза і армі, радіоапарати тощо.

Греція звертається за допомогою до США

АТЕНИ (Дена-АФП). Заступник прел'єр-міністра і міністер закордонних справ Гелларіс заявив, що грецький уряд звернувся до США з проханням надіслати війська для захисту недостатньо міцних кордонів Греції. Американське міністерство закордонних справ розказало теж грецькому проханням.

Останні години чорного ринку

БАД НАВГАЙМ (Дена). 21 червня. Вулична картина німецьких міст західних зон у неділю вранці позначалася чергами людей, що чекали обміну грошей. За винятком Гамбургу і Мюнхену, обмін відбувався всюди без інцидентів. У Гамбурзі дійшло до інцидентів через те, що нові гроші не прийшли своєчасно. В Мюнхені, щоправда, до серйозних інцидентів не дійшло, однак під час обміну грошей треба було викликати військову поліційну команду, щоб допомогти поліційним урядовим стримати настул черг.

„...з настільною лампою під рукою“

Перший день проголошення валютної реформи в західних зонах пройшов під знаком „енергійної активності“, зокрема домашніх господарств, які ще перед закриттям крамниць закупували харчові продукти. Після того, як харчі були розпродані, об'єктом купівлі стали настільні лампи і парфума. Багато франкфуртців поверталися додому „з настільною лампою під рукою“. Крамничі парфуми були порожні, немов після пограбунку, з крамниць квітів теж вийшло порожнечкою.

У Вюрдбурзі втікачі і евакуйовані, викламанні двері, вдерлися до одного skleпу; в п'ятницю вони одержали „безугайни“ і хотіли купити речі, але на дверях була вивіска: „З причини хвороби сьогодні зачинено“. Поліція не могла нічого вдіяти. Втікачі і евакуйовані нічого не хотіли подарувати. Вони клали на прилавки свої „безугайни“ і гроші, самі підшукуючи собі, згідно з „безугайном“, свої речі і йшли додому.

В Бремені, в суботу по обіді, коли вже не було майже ніякої можливості реалізувати старі гроші, люди протягом 3 годин буквально вирвали з рук продавців лотерейних 800 квитків, хоча виграші сплачувалися їм відразу ж старими грошми.

Контрабанда старих грошей

ФРАНКФУРТ (АП). Німалі контрабандисти досі коло кордонів совет-

Поліція ОН — до Палестини

НЬЮ-ЙОРК (АП). 22 червня. США заявили про свою готовність негайно дати до послуг ОН три вантажівки, щоб вони провадили контроль палестинського побережжя. Французький уряд для одного корвета. Перші 42 вантажівки поліційної охорони, призначені до Палестини, вже вирушили до Каїру.

ГАЙФА (АП). Останні британські вояки протягом 10 днів залишать Гайфу. Ще протягом останніх двох тижнів тисячі вояків і велику кількість воєнного матеріалу перевезено на інші британські острівні пункти на Середньому Сході. Палестинські портові райони, в яких зосереджено ренти британських військ, обнесено колючим дротом, і їх охороняють вартівні з кулеметами.

НЬЮ-ЙОРК (НАФ). У суботу відлетів з Нью-Йорку до Палестини 9 осіб гвардії безпеки ОН, що мають підтримувати посередника ОН у Палестині графа Бернадотта. Крім американців, до цієї групи належать 27 прел'єр-заміників Норвегії, Швеції, Данії, Франції, Китаю та Австралії.

Ізраель проти Іргун Цвай Леумі

ТЕЛЬ АВІВ (АП). 22 червня. Урядові війська Ізраєлю відкрили вогонь на вояків Іргун Цвай Леумі, коли на побережжі коло Натані розвантажувалися зброя для Іргун. З урядових повідомлень та повідомлень радіо можна припускати, що бої ще тривають. Установи ізраєльської армії в Тель Авіві перебувають під суворим контролем; щоб уникнути внутріполітичних збройних ускладнень, введено до дві війська. В місті спокійно, зате в центральній частині Ізраєлю Іргун Цвай Леумі спорудила вуличні загорожі, схиляючи пильний рух.

Мир з Німеччиною лише через кілька років?

БЕРЛІН (АП). 22 червня. Д-р Поллок, спеціальний уполномочений генерала Клея, гадає, що новий німецький уряд, передбачений лондонськими рішеннями, буде зформований десь до 1 березня 1949 року. До 1 жовтня німецькі Конституційні Збори мають розпочати свою працю. На опрацювання конституції потрібна приблизно три місяці.

Далі Поллок сказав, що мирний договір з Німеччиною буде можливий „через кілька років“.

На його думку, новий уряд, що буде утворений у Франкфурті, мусить узгодити урядом Німеччини.

Проект декларації прав людини

НЬЮ-ЙОРК (НАФ). 22 червня. Схвалена проект міжнародної декларації прав людини, комітет ОН у справі урядованія прав людини засіяв свої наради. Декларація складається з 28 параграфів. Їх має ще підтвердити генеральна асамблея ОН, що відкритиметься в Парижі у вересні н. р. Проект склався голосами 12 країн. Советський Союз, УРСР, Білорусь та Югославія утрималися від голосування. Комітет очолює, як відомо, пилі Елеонора Рузвельт. Понад два роки він працював над цим законопроектом.

Бельгійський страйк припинився

БРЮССЕЛЬ (АП). 22 червня. Як повідомляють у понеділок, бельгійський страйк припинився. Страйк 25000 бельгійських робітників металевих промисловості закінчився.

виборах серед республіканців успішно кандидується губернатор Дюї, Герольд Стессен та сенатор Роберт Тафт. Артур Ванденберг, голова сенату і провідний репрезентатор зовнішньої політики республіканців, досі щоправда стоїть осторож, однак його вважають за найпевнішого кандидата, бо інші претенденти ледве чи мають шанси здобути більшість делегатських голосів. Вспереч загальній думці Т. Дюї вистовився впевнено про свої шанси.

Гувер за відбудову Німеччини

ФІЛАДЕЛЬФІЯ (Дена-Ройтер). 22 червня. Колишній президент США Г. Гувер на національному конвенті республіканської партії заявив, що Америка мусить прагнути реалізації відбудови Європи на єдиній основі; виробничу витужність Німеччини треба похвалити, якщо цього не ставиться, то Європа засуджена на загиб. Вільний світ не сміє дати отруїти свої погляди несправді і почуттям солідарності європейців.

Тасмійний з'їзд Комінформу

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 24 червня. За повідомленнями, що надійшли сюди в неділю, чолові європейської комуністи швидко зібрався „десь за залізною заслоною“ на засідання Комінформу. Гадають, що Комінформі готує наступ на американську допомогову акцію в рамках Маршалового плану, що її остаточно затвердив у понеділок американський Конгрес.

Політичні кола Італії сподіваються від цього засідання точних навірних для партії, привелих до Комінформу. Засідання відбуваються, гадають, у Бухаресті або в Празі. Керівник італійських комуністів Пальміро Тольятті в суботу залишив Прагу і вирушив до Бухаресту. Обидва провідники СЕДУ

Вільгельм Пік і Отто Гротеволь перебувають так само вже кілька днів у Румунії.

Французька газета „Франс Лібр“ у неділю писала, що провідник французьких комуністів Жак Дюкло вирушив до Праги, щоб взяти участь у новому засіданні Комінформу, на якому будуть присутні численні особистості з Москви.

НЬЮ-ЙОРК (АП). 22 червня. Як повідомляють у Нью-Йорку з добре поінформованих джерел, саме тепер відбувається „десь у Польщі“ з'їзд Комінформу. Советський керівник Комінформу Жданов нібито прибув до Варшави.

Бірма заперечує „орієнтацію на ССРСР“

РАНГУН (Дена-Ройтер). Міністер закордонних справ Бірми Ю. Тін Тут категорично заперечив недавню заяву прел'єр-міністра Такін Ну про орієнтацію бірманської політики на Советський Союз. Бірма, щоправда, бажає поширення своїх міжнародних зв'язків, однак не хоче допустити до зміни у своєму дружньому ставленні до Великої Британії та інших країн.

Політична чистка в англійській армії

ЛОНДОН (НАФ). 22 червня. Як виходить з пресоких повідомлень, уряд Великої Британії ставить собі за мету очистити армію від комуністичних елементів. Жадна особа, якщо вона належить до комуністичної партії або стоїть близько до неї, вважатиметься не годною до тесних Великої Британії. Офіційне проголошення розпорядження про видалення комуністів з армії та з корабельних відбуватиметься ще цього тижня.

Високий державний урядовий, в Парижі відомий прел'єр-міністер Моріс Лавал, який до цього дня...

По грошовій реформі

(а.к.) Писучи про грошову реформу на другий день після того, як автор одержав „своєх“ 40 марок і обмінку одержати дальших 20, не можна, очевидно, відповісти на питання, чи вона вдалася.

Дехто з наших порівнює цю грошову реформу з дьом 9 травня 1945 року. Тоді була ліквідована німецько-фашистська свадщина Гітлера, підведено було раску і почався новий етап. Тенор ліквідується фінансова свадщина напіомал соціалістичного режиму, підводиться нова раска і починається старт у нове невідоме.

Ініціатори грошової реформи (а ними не були німі) мали, мабуть, на увазі на перехідний час оздоровити відносини на німецькому грошовому ринку, щоб притягнути доступну їм частину Німеччини (три західні зони) до європейського процесу господарського відродження і залучити її до своїх планів оборони західної культури і цивілізації.

Під кожним оглядом вона тимчасова, бо торкається лише частини Німеччини і переводиться у подальшій на два непримиримі бльони Європи, а цей поділ не можна довгий час утримати. Так чи інакше — приїде година, коли одна чи друга сторона намагатиметься встановити свій порядок в цій Європі, а значить — у цілому світі. Мати на цей момент здорове, працююче нормальне зап'язі — ось одне із завдань грошової реформи.

Тоді передбачити політичні наслідки грошової реформи. Безсумнівно, вона матиме немале політичне значення. По суті це боротьба між Сходом і Заходом за Німеччину. Схід переводитиме свою реформу. Большевики майстри на всьому „потюханійбиді“, і вони напевно намагатимуться перекозирити Захід, але прешті-решт, нам здається, вони цей бій програють: не вистачить бутафорії і „очковитрательства“ там, де треба дати справжній реальній цінності.

Щоб девальвація мала успіх, мало зменшити обіг грошей: треба, щоб господарство країни було в стані задовольнити бодай мінімальні потреби населення, щоб громадянин змігшити продуктивну працю і щоб між кількістю обігових грошей і народним прибутком панувало певне співвідношення.

Щобво тепер визначитися, скільки фактично було в трьох західних зонах старих райхсмарок, і то приблизно, бо напевне деяка кількість власників старих грошей воітнимо їх зовсім вкратити, аніж нарахатися на неприємне, відслідки він узяв ці гроші. Чи буде ших грошей, як думалося, 130 мільярдів, чи може більше?

У трьох західних зонах живе приблизно 45 мільйонів людей. Першого дня вони дістали на руки 1,8 мільярдів нових марок, а разом з обмінками дальшими двадцятьма марками на душу це склалатиме 2,7 мільярдів. При німецькій структурі господарства, як показує виртний час, співвідношення між народним прибутком і грошми в обігу, було приблизно 2:1. Оскільки народний прибуток трьох західних зон сьогодні дорівнює приблизно 40 мільярдів марок, то в обігу мало б бути блж 20 мільярдів марок нових грошей. Однак, на одній із пресових конференцій президент Центрального Краєвого банку Др. Пфайндер заявив, що нових грошей в обігу буде 4 мільярди. Виділяло б, що грошова реформа початиме більш драстичний характер.

При індивідуальній вимірі грошей — не розбілсь різниця між німецькими громадянами і чужоземцями. Треба думати, що й між підприємствами різниця не буде.

Складно одержати не треба очікувати від грошової реформи чимось чудес. Не можна сподіватися, щоб відразу після реформи — з'явилася на ринку всі потрібні товари, голубинці з нас будуть і зали раціональні рента ж буде з'являтися поступово і довго ще в недовідній кількості. Отже, майже в кожній державі чорного ринку, правда, в деякій мірі це має бути, бо де-

віть, не виключається можливість нової інфляції (наприклад, в Австрії вже відбулось дві чи три девальвації).

Але все ж таки девальвація — не мабуть найворотніший шлях до оздоровлення відносин на грошовому ринку, і останнє — підстава для всякого підприємства, будованого на здорових підвалинах.

Якщо поглянемо під цим кутом зору на нашу українську громадські підприємства, зокрема на нашу видавничтво — а саме, чи і настільки маємо здорові підвалини, — то можемо твердити, що вони здо-

рові. Нас є приблизно в трьох західних зонах 150.000 людей. При нормальних умовах вдома, а не на еміграції, для цієї кількості людей вистачило б одного часопису. Але, зважаючи на те, що ми — політична еміграція, отже, люди політично і громадсько активні, з яких кожний мусить читати газету, і зважаючи на те, що ми політично диференційовані (а такими й маємо бути) — ми можемо утримати ту кількість часописів, яку сьогодні маємо.

Головне, щоб наші люди не затримували у себе без потреби нових грошей: основна наша маса має харч і стріху над головою. Отже, нема особливої потреби затримувати циркуляцію грошей і, скажимо для прикладу, не купувати

газет. Наші видавничтва — не патше загальне досягнення. Не дозволямо, щоб вони загинули, а це легко може статися, якщо наші люди у сьогоднішній критичній годині не підтримають нас...

Гадаємо, що десь за місяць-два в обігу буде значно більше нових німецьких марок і тоді вже буде, мабуть, можливе більш-менш нормальне господарське життя. Головне — цей час пережити. Можливо, ми змушені будемо звернутися до наших читачів і прахитицьків — нас у тій чи іншій формі підтримати. Сподіваємось, що наші можливий захисник знайде зрозуміння й відгук у наших друзів у всіх трьох зонах.

Україна за залізною заслоною (радіонотатки)

В Україні почалися живня. Тиждєво тому в Україні почалась живня. Перші впливи в розі косяти колхозники колхозу „Гігант“ Провізького району на Запоріжжі. Наступних днів стали до косячії ще 15 колхозів. Сьогодні фронт косячії поширився на всі підденні райони Запорізької, Херсонської, Дніпропетровської та Ставіської областей. Колхозники косять авто, озону штенців та вчєнів.

Подорож на могилу Шевченка. В неділю, 20 червня, відбувся масова подорож киян на могилу Шевченка. Ще напередодні з Києва до Кацева вирушили двома паролетами киявські робітники, службовці, студенти, професори й письменники. У неділю на могилу Шевченка покладено вінки. Після того відбувся величезний мітинг. З промовами виступили міністер освіти УССР Павло Тичина, поет Максим Рильський, художник Касьян, письменник Семен Сакраченко та інші. Відбувся також виступ хорової капелі та оркестра киявського заводу „Большевик“.

Франківці в Житомирі. Український державний драматичний театр ім. Івана Франка відбуває свій перші літні гастролі в Житомирі. Досі виставлено такі п'єси: „Без вили вини“ Олександра Островського, „Украдене щасття“ Івана Франка та „Сусіт“ Івана Тобілевича.

Бавовна на Запоріжжі. Вже не перший рік провадиться культивування бавовни в підденних областях України. Цього року, зокрема в Запорізькій області, посіяно 11 тисяч гектарів бавовни.

Боротьба за шкідників. На буржаків плантаціях України останнім часом ведеться послєдєна боротьба за шкідниками. Крім наземних засобів, у цьому чи не найбільшій ролі відіграє знищення шкідників з повітря. Авіобригади повітряної фльоти УССР, обстрілюючи буржакі хльористим барієм з літаків, знищили в такий спосіб 400 тисяч гектарів буржаків плантацій.

„Макар Діброва“. У Київському державному драматичному театрі ім. І. Франка йде п'єса Олександра Корнійчука „Макар Діброва“. Тематика п'єси — новосенний Донбас. Роль шахтаря Макара Діброва виконує Амвросій Бучма, роль Макараної сестри Ольги — Наталія Ужвій.

Призов триває. 15. червня в Україні почався призов молоді до фабрично-заводських шкіл. Лише до шкіл Ворошиловградської та Ставіської областей буде призвано 71 800 чоловіка. Крім того, з 20. червня почався призов молоді до залізничних та ремісничих шкіл, що потребують 45 тисяч підлітків.

По українській пресі всього світу

Від Києва до Боготы

Під таким заголовком в числі другого The Ukrainian Bulletin, що виходить в англійській мові в Америці, була вмішена стаття, яка показує американцям, які довгі руки має сьогодні Москва. Те, що сталось в Панамі, вже раніше сталось в Києві. Стаття перекладає при цій нагоді про боротьбу Української Народної Республіки з большевизмом. „Між іншим, — пише, згаданий орган, — треба зазначити, що відношення альянтів до цієї боротьби за незалежність України як до сучасної внутрішньої справи Росії, було цілком хибне і тепер багато відомих політиків це визнає“.

Чи винні ідеї?

Під таким заголовком „Укр. Трибуна“ ч 3-4 з 17 л. м. приносить передовицю пера П. Балєя.

Про цю статтю ми вже писали в наших „Рефлексіях дия“. Додатково наводимо те місце із статті, де автор дає дотеперішню „опінку“ своїх „поллєнтачів“. Автор стверджує:

„Першою причиною занепаду кожної суцільної організації є її „поллєнти-“.

ка“. Це закон з глибокою психологічною підосовою. Наслідки цього були досить компромітуючі, бо „поллєнтич“ ідеї часто не знає справжніх намірів провідаря, навіть коли носіає члєне місце в організаційній ієрархії. Він змушений орієнтуватися тільки з мінї того, за ким плєнтається. Вистачить провідареві нахуритися на когось, як „поллєнтич“ навідється вже з усією нагальністю неспіфта. Вистачить висловити недовір'я (може ще й нічим необгрунтоване), як „поллєнтич“ проголосить протавника комуністом, агентом і „ворогом народу“. Таким робом твориться без справжніх причин розкол між нами і іншими політичними угрупованнями у цілком неспірних справах. Це було в багатьох випадках причиною творення нових партій, а також і розпаду нашої еміграції на „східників“ і західників“.

Бідні „поллєнтачі“!

Контраверсії УГВР — ОУН (р)

В числі 25 „Часу“ надруковано два документи: Ствердження ЗП УГВР“ і „Заява проводу ОУН“.

В „Ствердженні“ знову стверджується, що ЗП УГВР, розцінюючи

„паскряз позитивно об'єднання українських політичних сил на еміграції в рамках Української Національної Ради“ і визнаючи „потребу існування... єдиного державного центру Української Народної Республіки на еміграції з усіма впливаючими з того прерогативами“ — вважає, що:

„Для керівництва революційно-визвольного боротьбою українського народу існує незалежна в своїй революційній дії керівний визвольний центр — Українська Головна Визвольна Рада з прерогативами, що визначають з вимог революційної боротьби“.

На це реагує провід ОУН, ствержуючи, що:

„І. УГВР і ОУН своїми функціями є дві різні форми, організовані зовсім окремі один від одного. Таке саме відношення є між Запорізькою Частинною ОУН і Запорізьким Представництвом УГВР.“

2. ОУН не відповідає за опубліковану Декларацію ЗП УГВР і її не визнає“.

Чи не двулкий Янус?

М а л и й і н ф о р м а т о р

В три рядки

БУДАПЕШТ (ЮП). Дунайська конференція почеться 30 липня в Будапешті.

БЕРЛІН (Дєна). Советська військова адміністрація дозволила в східній зоні дві нові партії: національно-демократичну та військову селянську партію.

КАІР (Дєна). Наслідком вибуху в жидівському кварталі Каіру в неділю загинуло 14 осіб і поранено 30. Зруйновано 8 будинків.

ВАШІНГТОН (Дєна). Кількість американських ловчих літаків в Європі буде збільшена вдвічі.

АНКАРА (АП). Напад банди від 50 до 60 добре озброєних болгар на одне прикордонне турецьке село викликав напруження в турецько-болгарських взаєминах.

НЬЮ-ЙОРК (АП). У поведілок у Нью-Йорку почався в продаж перша том восьмих мєжуарів В. Черчіла.

ЛОНДОН (НАФ). Важкі з'єднання британської фльоти починають у поведілок двотижневі маневри в Південному морі.

ВАШІНГТОН (Дєна). Республіканський кандидат на президента губернатор штату Нью-Йорк Т. Деві висловив прєкониання, що його оберуть на президента.

ЛОНДОН (Дєна). Польський посол у Лондоні передав британському міністрові закордонних справ протест проти угоди міжох держав.

ВАШІНГТОН (ЮП). США допустять до себе протитом 2-х років 205 000 європейських ДП.

АТЕНИ (Дєна-Ройтер). Військовий суд засудив до страти 7 осіб, обвинувачених в убивстві грєшного міністра юстиції К. Ладєса.

ЛОНДОН (ББС). На одному з лондонських аєродромів приземлився літак з 21 чєхо-словацьким вїтвєчєм.

Загроза постачанню Берліну

БЕРЛІН (АП). 21 червня Американська армія вирішила прийняти ризик постачання для американців, які живуть у Берліні, бо росіяни хочуть контролювати американські доставки. Однак військовий генерал поїзд, що вїшов до Берліну, доставив прикордонної стації Марієнбаєр, попередує неба, бо американці не дозволили росіянам відкрити патрони і оглянути вїтвєчєм.

Урядові американської військової влади з прєводу цього вїтвєчєм, що аме-

риканська військова влада ні в якому разі не дозволить контролювати американські поїзди і, якщо зявє потреба, постачатиме американські окупаційні з'єднання в Берліні повітряним шляхом, як це було в квітні.

Наступ грєцьких урядових військ

АТЕНИ (АП). 21 червня. Шість арійських дивізій грєцьких урядових військ, за підтримкою артилерії і повітряних збройних сил, почали в неділю двипочівуваний наступ на повстанців.

За вірогідними інформаціями король Павло вирушає в район бойових дій.

Таємна жидівська організація в Франції?

ЛОНДОН (НАФ). 22 червня. За повідомленням преси, британські жиди таємно проходять у Франції військовий вїтвєчєм і потім перевозять їх до Палєстини. Представник британського міністерства закордонних справ підтвердив ці чутки. Британське міністерство закордонних справ підготувало заходи проти цієї таємної організації, яка також має, напевно, свою філію в Лондоні.

Профспілки залишають демократичну партію

НЬЮ-ЙОРК (НАФ). Різні американські профспілки заявили про своє відмежування від шлєх демократичної партії. Одна члєн міжнародної профспілки водів мїжнин, яка нарахує приблизно 1 мільйон члєнів, у зв'язку з цим заявила, що сїлєна підтримасє кандидата Деві, якщо партія вїдїде від Трумєна і його політики.

Оголошення

Повсьою до відома нову розцінку слєдє оголошенню.

1. Тариф оголошенню розцінує 10 літєвєх іфєрєнєв за одне слово в тексті.

2. Оголошення рекламного характеру: одна сторінка — 500 пїл. марок, два сторінки — 250 пїл., одна чєтверта — 125, одна восьма стор. — 70, одна шістнадцята — 40, одна тринадцять друга — 25, одна шістдесят чєтверта сторінка — коштує 15 нових марок.

3. Оголошення приватних подєк — платні.

Мантбеттен відїхав з Індії

НЬЮ ДЕЛІ (Дєна-Ройтер). 21 червня. Перший індійський генерал-губернатор домініону Індія Тшакраварті Радшаджопалахарі сїлав у поведілок присєгу. За повідомленням АП, лорд і ледї Мантбеттен у поведілок залишили Індію після того, як у неділю вони попрощалися з індійським населенням. Мїський голова Нью Делі передав Мантбеттену 40 сантєметрову статую Магатми Ганді в молитовній позі.

Замах на авторитет ЦПУЕ

Махновщина серед нас ще не перепелася. Для ілюстрації подємо два вїписки з двох різних документів, взятих в Н. Ульмі:

1. „Маючи на увазі вироє Областного Суду в Ангсбурзі з дня 15. 6. 1948 про скасування виборів до Таборової Ради та Контрольної Комісії; вироє Найвишого Суду в Ангсбурзі з дня 17. 6. 1948 про скасування до Областного Представництва в Ангсбурзі та про переведення нових виборів і становити Центрального Представництва Української Еміграції про урєдування старої Таборової Ради до часу переведення нових виборів — заявляємо; як карні члєни організованого суцїльства відорядковусє себе Постановом Українських Судових Органів і Центрального Представництва Української Еміграції“.

2. „Дня 19. 6. 1948 року остаточно перебрала урєдування нова Рада і командант ітє С. Белрїй на підставі: що стара Рада в дні 29. 5. 1948 сїлєла свої мандати; що в дні 30. 5. 1948 р. в наслідок переведення в таборі виборів, вибрано Нову Раду, що в дні 16. 6. 1948 р. перебрала урєдування в таборі що ці вибори затверджені були цєні Дирєкторкою IPO —“.

Перша вїписка являє з комунікату члєнів Таборової Ради, зверненого до таборян, друга — з оголошення п. Белрїй. Перша говорить, що серед української еміграції існує правопорядок, карність, пошанування права, аруга говорить, що цього немає, існує анархія. Український громадський правопорядок потитави українці.

Чи можуть вони шлєх зігорування і потитави самих основ нашої української громадськості заштитиє в нашому середовищі?!

Моєа йде не про те, хто буде мати владу в Голому Ульмі. Моєа йде про

прєстиж і пошанування нашого національного права, моєа йде про пошанування всієї української еміграції. Кияуто зухвалий вїтвєчєм на вїпробування правосильності всіх наших правих і громадських інституцій: ЦПУЕ, Громадських Судів.

А тепер — як же з Радою? А та — стара Рада свого урєдування не складала, на підставі того, що Областна Виборча Комісія нової Ради ще не затвердила і нова Рада не має ніякої формальної правосильності перебрати владу.

В.в.

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор ЮР. ДІВНИЧ. Редакція застерігає за собєю право скєрєчувати дописи, а з прєводу сплєчєнєх лєписєв заступитиє янєшє особливих випадках. — Дописи і лєсти в справах редакційних адресувати не са, лєдиє редакторам, а Редакції: Redakcija „Ukrainski Visti“ New-Ulm, Ludwigsstrasse 10.

• в справах Адміністрації, з лєнєською „Administration“.

Редактори прїємають особисто в українськом таборі Н. Ульмі - Блок „Е“ від 5-12 год. щодєня, крїє субєта.

Ukrainian Newspaper „UKRAINIANS NEWS“ Authorized by BUCOM Hq. Civ. Affairs (Czechoslovakia) Date Authorized 11. March 1948

Publication No. UNDP 251 Semi-weekly, circulation 4000 copies Publ. Hqd. Mainz, Adr.: New-Ulm, Ludwigsstr. 10. Print. Ukrainische Zeitung, New-Ulm, Ludwigsstr. 10

В. ГРИШКО

Головна небезпека

П

Говорити про нову російську еміграцію, ми маємо тут на увазі передусім той російський політичний рух, що загально відомий у нас під назвою „власовщина“. Саме тепер ця „власовщина“ з'явилась на політичній арені в своєму другому виданні і надзвичайно активується на всіх вітчизняних життя російської еміграції, пavidко захоплюючи серед неї ініціативу в своїй руці. Виявляючись найбільш агресивною з усіх російсько-емігрантських груп у відношенні до народів, поневолених Росією, вона не обмежується тільки російською еміграцією, включившись у лави еміграції також і всіх цих народів, зокрема — в лави української еміграції.

Офіційно „власовщина“ виступає під назвою „Визвольного руху народів Росії“. Вже з самої цієї самозваної назви видно, що є це ще одна спроба російської диверсії в сторону визвольних рухів народів, поневолених нині большевиською, а взагалі — вською Росією, яка вважає їх своєю власністю („народів Росії“). Замість того, щоб творити свій власний національно-російський визвольний рух проти большевизму і діяти разом скординовано з усіма іншими такими ж визвольними рухами народів, як рівний з рівними, російській еміграції, як бачимо, хочуть конче створити якийсь один, спільний для всіх цих народів рух, щоб у ньому обов'язково мати провідне становище. Для чого? Зрозуміло — для того, щоб накінчити визвольним рухом цих народів такий шлях боротьби з большевизмом, який би не зачепив основного — панування над ними народами Росії взагалі.

Як бачимо — сама така понаднаціональна форма цього російського руху зумовлена нічим іншим, тільки турботою ініціаторів-росіян, проте, щоб за всяку ціну забезпечити в антибольшевиській боротьбі свою головну мету (до речі — цілком протилежну нашій) — утримання інших народів під своєю владою і не допущення до створення ними своїх власних самостійних держав, в першу ж чергу — Самостійної Української Держави. Турбуючись найбільш саме про це, вона, як бачимо, вважає головною небезпечкою для себе якраз національні визвольні рухи, дбаючи найперше про те, щоб осідлати їх і звести в річище одного „загальноросійського“ руху „народів Росії“, дезорієнтувавши ці народи й піджививши їх власні інтереси-інтереси російськими.

Власливо, така російська тактика не є вже новою. Це традиційна російська тактика. Росіяни вже віддавна взяли собі за звичай виступати назовні обов'язково в якійсь понаднаціональній формі, зашифровуючи під якоюбудь збірною назвою своє національне ім'я. Всі народи вступають від свого національного імені, тільки одні росіяни — від неозначеної національної території російської імперії, охоплюючи поняття „російської“ всіх, кого тільки їхня Росія в даний час поневолює. Справді: своєю довою росіяни називають себе „руськими“, а росіянами називають всіх, хто по волі чи по неволі є підданцем їхньої російської імперії; і от — серед „руських“ нема ні однієї політичної групи, яка б виступала тільки від „руських“, так іби взагалі відкинула „руських“, славих по собі, нема. Зокрема — всі їхні політичні групи на еміграції — тільки „російські“. Для більшої плутованості вони тут на еміграції створюють навіть цілу теорію про „російську багатонародну лавію“, визнаючи поняття російської нації так: „російська“ нація — це тісна сім'я народів, об'єднаних навколо руського народу і т. д. Це визнаючи, і саме з програми найбільшої і найважливішої нині російської партії на еміграції, що називається „Наші організаційно-трудовий Союз“ (НТС) до

речі — в цій партії, більш ніж в усіх інших російсько-емігрантських партіях, велику роль відіграє саме нова російська еміграція. Ця ж партія, між іншим, є також і ініціатором „власовщини“. Як бачимо, це визначення російської нації є всього лише перефразуванням большевиського визначення поняття „советський народ“, тільки там навпаки — „советський багатонаціональний народ“. І взагалі, на метода самозваного фірмування російською еміграцією своїх політичних рухів ім'ям „народів“ взята безцеречно з большевиської школи. Найбільше ж із цієї школи засвоїла собі якраз „власовщина“.

Орієнтуючись на зразки большевиської школи, „власовщина“ в своїй політиці до українців і всіх поневолених Росією народів широко використовує досвід большевиської „національної політики“ в ССРР. Власливо, вона просто бере цю „національну політику“ такою, якою вона є, відкидаючи тільки большевиську фразеологію. Взагалі відрізняє державної організації життя народів на просторі ССРР для „власовщини“ є той же таки ССРР, тільки замість большевизму в Москві мала б засісти „сильна національна російська влада“. У всякому разі й падали всі дороги мали б вести в Москву, в тому числі, очевидно, й дороги... по свій власний хліб для українців, як у 1935 році! ССРР без большевизму, але під диктатом росіян — така в основному програма „власовщини“. Досить лише прочитати відповідні видання цього руху, щоб перекоонатися, що тут ми маємо справу з тим же самим Сталевиським блефом „прав народів на самовизначення, аж до відокремлення“ — тих знанях уже нам „прав“, які даються, але з рук не пускаються, бо лежать вони в кишені „старшого брата“ в Москві, якому ті „права“ тільки й служать. Все це — така знайома

лізувати в масах природний інстинкт національної самоохорони і остаточно дезорієнтувати їх, „власовщина“, як і большевизм, не скупиться на різні обіцянки та приманливі жести й демонстрації, аж до прямих фальшивок включно. Так, наслідуючи Леніна, який в час, коли йому треба було залучити українців на свій московський палянич, казав: „Хочуть українці української мови? Дати їм три українські мови!“ — „власовщина“ готова дати українцям і чотири українські мови, аби тільки українці були під російською командою. Адже потім, коли ініціатива буде в російських руках, можна буде цю мову завжди відібрати. А, зрештою, як показав большевиський досвід, українською мовою виховувати українців на рабів Росії навіть краще, ніж російською! Таке само й з українськими національними символами, які „власовщина“ не тільки не відкидає, а має нахабство навіть видавати за свої. Сильно-жовтий прапор і тризуб, як довідуємось, красувалися поруч із російськими символами й емблемами на власовському з'їзді-маніфестації, що відбувся недавно в Шляйсгаймі. А політичний ініціатор „власовщини“ — НТС навіть прийняв український тризуб за свою російську емблему!

Все це спрямоване тільки до однієї мети: захопити в російській руці провід над масами народів, поневолених Росією, щоб перетворити їх визвольну боротьбу в боротьбу... за Росію! Це типово большевиська тенденція: паразитувати на чужих силах, влазячи в чужу личину й діючи чужими руками. Форма „Визвольного руху народів Росії“, в яку вбралась російська „власовщина“, — це паразитарна форма, чужа личина, за якою ховається російській загарбник і поневолювач. Зокрема — це паразитарна форма дії російської еміграції нині, яка, до речі, є дуже мізерною за своїм чисто російським національним складом, тому намагається їхати на масах інших народів, бо своєї маси має замало, щоб робити якийсь ширший політичний рух. Власне, вже тепер

Один з майданів Києва.

безперечно не й особливий політичний чи організаційний сприт, а просто те, що нині вся російська еміграція поставила ставку саме на цю форму російського політичного руху, як найбільш зручну. Відбулося певне перешикування сил в лавях російської еміграції, яка навмисно висунула в цей час наперед саме нову еміграцію і саме під такою понаднаціональною фірмою „народів“. Немає сумніву, що це перешикування викликане в першу чергу тим, що російська еміграція побачила головну небезпеку для борючих нею імперіальних позицій Росії саме в активізації визвольних рухів підросійських народів, в боротьбі проти яких всі їхні дотеперішні одсерті „єдинопідданські“ національно-російські сили виявились не тільки неефективними, але й привели прямо таки до зворотних наслідків. Тепер вони рішуче перемінили карту й заргати по-новому. Такою картою, на яку вони поставили, і є „власовщина“.

Перше враження від цього перетасування карт російською еміграцією таке, ніби серед неї справді почала брати верх менш нетерпима по відношенню до національних прагнень підросійських народів течія. Деякі менш зорієнтовані українці навіть сприйняли це, як ознаку деякого „протверзіння“ російської еміграції від безнадійно ілюзійної „чужковщини“, вважаючи „власовщину“ за щось менш антиукраїнське, ніж „чужковщина“. Але власне це таке перше враження змирнення й „дружби“. Насправді ж іде просто про нову форму розгорненого наступу об'єднаного імперіалістичного російства на український визвольний фронт, тільки під більш зручною і більш дотеперішню, а тому й більш небезпечною машкарою, ніж та, під якою ішов попередній наступ.

Отже — маємо справу з новою формою російського наступу на нас у вигляді „власовщини“. Як бачимо — форма ця не така вже й нова. Це традиційно-російська і спеціально большевиська форма звичайного підступу. Ворог, зазнавши невдачі в попередньому прямому наступі під гаслом „не було, нет і бити не может“, підступав тепер до нас „бочком“ та ще й під виглядом „доброго друга“, погоджуючись нарешті, що ми таки є, були й можемо бути, але закликаючи нас іти до себе, щоб нас проконтути і щоб нас все ж таки „не било“. Між іншим, вся ця історія з „власовщиною“ і турботами російської еміграції про „визволення народів“ та „дружбу“ з ними в „сім'ї народів“ дуже нагадує відому байку про вовка, що турбувався про дозу кіз, яких захликав зійти з гір униз, де, мовля, можна краще понаести. Як тому вовкові, так і нашим російсько-емігрантським „добрим друзям“ з-від стигу „Визвольного руху народів Росії“ іде не про нашу користь, а про свою власну користь і саме за наш рахунок. Власне, в тому, що головний наш ворог — Росія ховається в формі „Визвольного руху народів Росії“ під виглядом „доброго друга“, криється для нас головна небезпека. Ратуйте нас, Боже, від друзів, а з ворогами ми вже й самі собі дамо раду! — едакже дривна мудрість. Тож остерігаймося і ми найбільше цього свого непроханого „доброго друга“. І тому, що взагалі Росія — це головний ворог України, а російська небезпека — головна небезпека для нашої української справи, то ми

головна небезпека втілена нині конкретно в підступній російській „власовщині“.

Де головна небезпека — туди треба спрямувати нам найбільше свою діяльність. І назавжди слушно є відома большевиська теза, що „головною небезпечкою завжди є та, до якої втрачено пильність, і з якою перестали боротись“. На жаль, як уже було зазначено на початку, в нас не було ще проклядено не тільки належної пильності, але й взагалі належної уваги в бік російської небезпеки. Зокрема відомо „власовщину“ не зустріли ми у всоозброєнні. Тут ми, треба признатися, втратили пильність, і тому ця небезпека ще більше виростає для нас у головну небезпечку. Наслідки втрати нами пильності на цьому відтинку вже стають пам'ятними. Як довідуємось, російській еміграції способом „власовщини“ вже вдалося стигти в своїй ситі немало й українців. Факт наявності бодай найменшої та найменш національно свідомої частини українців в лавях російської „власовщини“ — це вже наша частинна поразка, і то на найголовнішому нашому фронті. Це треба признати і з цього треба зробити належні висновки.

Найперший висновок, звичайно, такий, що треба загострити пильність до головної нині російської небезпеки. Але не тільки пильності треба скеровувати нашу пильність. Ще більше треба скеровувати її в бік самих себе. Ніка небезпека не страшна тоді, коли серед нас самих все в порядку і нема слабих, які могли б бути тим вразливим місцем, у яке все буде бити нас ворог. Треба оглянутись на всі такі наші вразливі місця і забезпечити себе від ворога найперше саме з боку цих вразливих місць. Це означає також перешикування своїх лав, відповідно до потреб боротьби з головною небезпечкою. Перед лицем шпійського розгорненого наступу на нас перешакованого російства, таке перешикування нам потрібне. Як перешикуватись? Але передусім — чи маємо ми якийсь вразливе місце, відкрите для російської небезпеки? Той факт, що російській еміграції вдалося заргати деяких українців собі на службу, свідчить, що ворог десь уже те вразливе місце в нас знамає. Де воно, те наше вразливе місце з боку російської небезпеки? Та це вже тема наступної нашої статті про це вразливе... місце...

З міжнародної виставки праць ДП у Штутгарті: відділ укр. преси 1948 р.

уже нам і така набридла вже за тридцять років музика з тієї ж самої опери, що називається — „дружба і єдність сім'ї народів, об'єднаних навколо руського народу“!...

Особливо ж використовує „власовщина“ випробувані вже большевиськими засоби задурування поневолених Росією народів в час їх визвольної боротьби. Як у свій час большевизм спритно переключив революційну енергію мас поневолених народів з рейки боротьби за визволення від Росії взагалі на рейку боротьби тільки проти царсько-самодержавного режиму в Росії, так тепер „власовщина“ намагається переключити революційну енергію мас цих самих народів на рейку боротьби тільки проти большевиського режиму. При чому — як і большевизм — „власовщина“ ставить ставку саме на неорганізовані маси цих народів, відриваючи їх від свого національного провозу та намагаючись завести між ними класні різниці проповідальними засобами. Це робиться вже, зокрема, по відношенню до українців. А щоб пара-

головну силу російської еміграції становить неросійські маси, яких росіяни штучно утримують при собі саме тим, що навіть у способах побутових організації своєї еміграції користуються не національно-російськими, а понаднаціональними збірними формами, як то — комітети й табори „безідеологічних“, „православних“ чи „підсоветських“. Тому то, ми є свідками таких анекдотів, коли навіть найбільшу російсько-емігрантську газету видають... калужки! „Власовщина“ ж спеціально придумала для того, щоб дати можливість росіянам тримати під своєю командою маси неросійських, але підросійських народів. Псевдонім „Визвольного руху народів Росії“ виявився набагато зручнішим для росіян, ніж своє національне російське (руське) ім'я.

Повзвоним є той факт, що, не звважаючи на свою порянок невідомо прова у другому виданні, „власовщина“ останнім часом дуже швидко вибітася на перше місце в політичному анті російської еміграції. Причиною цього є

- ### Переселенчі вісті
- (лиці про, № № 112, 742, 36)
- Санітарні комісії для боротьби з туберкульозом починають працювати в таборах ДП. Обстежування буде вводитись за найважливішими металами, без болю. Застрахувати верблється в організації існуєтег проти туберкульозу.
  - Експериментальні літачі літають вилу Дуґлас ДС-4 відбудуться в році Мюльху 21, 26 і 29 ц. м. Літати призначені на перевезення кімчат таван ДП у Веллсуселу.
  - Польський позар Червоного Хреста переїзді (за їх базавання) 134 польсків ДП на баталіаційну. З Польщі сям же потягом прибуло 63 німецькі жінок і дітвля.
  - За місяць травень вилемірували з Німеччини до інших країн на броду 5605 ДП. У Англію виїхало за бод час 1084 особи, у Канаду — 1048, в Австралію — 952, у Францію — 497 і Веллсуселу — 392.
  - На кінець травня число вестелів цю табора ДП вилу з 281000 до 280000 осіб.

Література і Мистецтво

Театральні нотатки

(П'ять вистав)

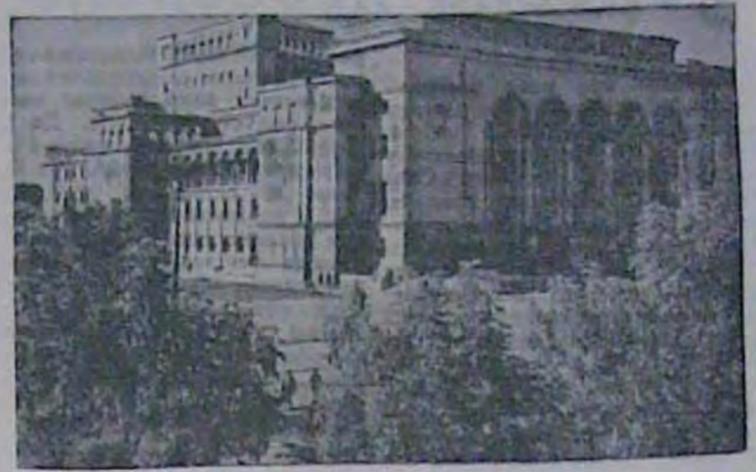
В середині червня ми мали пагоду побачити в клуністі залі таборного театру (Новий Ульм) чотири сучасних чужинських п'єси і одну українську в постанові ансамблю В. Блаватського. „Подув вітру“, „Вулиця паркова 13“, „Попад — нариво“ — це все п'єси для глядача, так би мовити, розвагові. Для наших театралів, мабуть, вони початковою своєю бездоганною драматургічною технікою, яка виявилась шляхом по плечу нашому культурному театру. „Домаха“ Л. Коваленкової в глядача викликала найбільший інтерес і найбільше дискусій: своєю тематичною актуальністю та ідейною трактовкою. Поширюючи позитивні оцінки окремих явищ п'єси, відзначимо незадоволення частини глядачів трактуванням образу паймита (Потана) — як дійсної опори большевизму, зв'язаної з ним на життя і смерть. Навряд чи така трактовка відповідає дійсності, бо найкращі і неможливі могли бути обдурені, але тільки тимчасово, та й то не всі. Натуралізм п'єси не вдалося перебороти ні дещо умовним оформленням, ані добрим виконанням таких акторів як п. Горленко в ролі Домахи. Тим не менше треба вітати такі п'єси, як тематичне освітлення й актуалізація нашого театрального репертуару. І радимо нашим театрам сміливіше і більше брати до постанов п'єси сучасних наших драматургів.

Найбільше враження на нас справила „Антигона“ Ануї в доброму перекладі М. Поведілки — і як п'єси і як постава. Ми приємно розчарувалися ніякої протипоста-

(у доброму виконанні В. Блаватського) нагаду: нам своїм ідейним і психологічним змістом багато аналогічних постатей сучасності — цих „правителів“, що є слугами фатального невідомого історичного процесу. У Франсуаза — це був би Петен, у Італіяні — Баллоло, чи німецькі „чортові генерали“, списані з Браухіців, чи й з деякою натяжкою — дехто з наших громадських провідників минулої світової війни. Тип розумної і живої людини, що змушена обставинами робити протилежне собі діло.

В цьому відношенні „Антигона“ Ануї хочісім не страждає на (знову ж таки завжди наголошену критикою) „понадчасовість“ „театру ідей“.

Бо „Антигона“ Ануї — це наперед театр людей, і то цілком людей.

Україна. Дніпро. Будинок державної опери у Сталіно.

Полемічні шпальти

Ю. КОСАЧ

ПРАВО НА НЕГАТИВ

Року В. 1598 лорд-канцлер Уїлем Селінь мав за честь довести до відома королеві Єлизаветі, що від трьох років у лондонському театрі „Глобус“, при незвичайній фреквенції глядачів, виставляються драми й трагедії якогось Шекспіра, колишнього пасаря ролів і статиста, а тепер другого лібретора названого „Глобуса“.

...Що ж мусить, цей король? Скоритись? Так! Король не вчинить. Згодить владу? Негайно й безумовно. Спокутує ж імя він короля? Тоді до діла, з Богом, друзі!

В цих словах із трагедії „Річард II“, які шодня деклювало з дошок „Глобуса“, при пейзажному ситуаційному публіки, канцлер бачив заклики до повстання, до повалення королівського престолу, політичні натяки, коротше кажучи: відкриті агітації до перероту. Але королева Єлизавета, владарка на морях, владарка тріумфаторка над колісся могутньою Іспанією, засміялась.

— Мій вірний Селінь, сказала вона, історія така дійсно розповідає нам, що Річард II позбавлено корону, чому ж не маємо дозволити талановитому поетові передати цю драматичну подію нашадкам? Хто має право заборонити поетові показати в язуровому світі сучасності події минулого, які б темні воли не були? Чи зле є, коли поет показує зло як зло?..

Не знаємо, що відповіла її величність надміру чужий Селінь, знаємо лиш, що трагедія Шекспіра була грати й далі в „Глобусі“ й то не тільки т. зв. королівській драми, але й шкідливі республіканська п'єса „Юлій Цезар“.

Це діялося в XVI ст.

Зберігаючи всі маштаби, звернімося до XX сторіччя. Роман відомого письменника США Джона Стейнбека „Грона гніву“ („The Grapes of Wrath“) описує епопею подорожі однієї родини американських безземельних хліборобів на захід в шуканні нової, кращої вітчизни. Важко сказати, щоб соціальні алаштування США були представлені в цій книзі позитивно. „Грона гніву“ використовувала гітлерівська Німеччина під час війни як протиамериканську пропаганду.

Читаючи, напр., „Пригоди доброго вонка Швейка“ важко було б набратися доброго враження про приємні чеського народу. „Ваша професія?“ — питаються Швейка. „Нісся професійна надія блб“ (йє професійний дурень). Ця книга, перекладена на всі мови, театралізована й фільмована є власне гітлерифікацією людської глумоти або хитромудрого мудрування, а історією кітломудро Салто Палса.

Не можна теж сказати, щоб середовища Норвегії, йна тіж яках діють прозоро самотні в своїх гордогах, жагах і терніюх ріки Вікторії, асценанти Глави й ін. герої Кнута Гамсуна) були надто принаїмі: не адекватна обмеженій і прикрай тивих зривомішанської провинії, аж ніяк не достояючий ні до суворого пейзажу шивічної природи, ні до укрітого романтизму голоніх героїв. В тім подібне бачимо в драмах Юсена „Вудивний Сольвесс“ не власне перша боротьба героїчної людини з пересіченістю, яка школи не зрозуміє й не доросто до великих ідей і прагнень. Якщо ми при драматургії, то микоходом згадаємо й про класичне „Коварство й Любов“ Шіллера, в якому політичні верманці сучасної Німеччини (18 ст) виставили останіми мерзотниками, інтриганями й фарисеями. Не своєрідно яке й про „Резізора“ з його зорозодом тотальних „світських івд“, на творчому ампіах про російську літературу перед революцією 1917 р.

в якій на палких одній руки можна полічити т. зв. позитивних героїв. І Гоголь, і Достоевський, і Чехов, і Островський і Щедрін виводили здебільше негатив.

Що ж скажемо про творчість експресіоніста, про творчість яке найбільшч нам часіє, в якій маємо до діла воготів із підляками, з гомункулосами, з отаариненнями люденатами (Ф Кафка — „Перезімі“), з автентичними садистами, нахабани, тиранами, злочинцями, провакаторами (вт. О. „Флагерті, ірландського автора, що здебільше знайомує середовища ірландських підпільників-терористів, з такою силою й одвертістю рознахаюючи їхні нутра, що його називають „ірландським Достоевським“; вт. Андре Мальро й Анрі де Монтерліана з їхнім бруталієм ситоч революціонерів, злочинців і політичних діячів; вт. Ф. Селіна, який з пейзажним докладністю, з натуралізмом, що межує з гилотою, зматовує середовище великого міста в розпачі і т. д.).

Одначе, не дивлячись на те, що всі згадані автори, здебільше без усякої спроби зрівноваження позитивом, показували виключно негатив власного або їм найбільшого оточення, нікому з їхньої країни не спало на гадку заборонити їм творити. Навпаки. Я пригадую, як під час німецької окупації Чехо-Словаччини, в полізі між Брюно і Прагою, завели подорожні розмову про літературу, а зокрема про славнозвісного Швейка. „Ще наша Біблія“ — гордо сказав один чех, не є велика книга, яка лежить у кожному чеському домі на почесному місці“. „Але ж не можна сказати, щоб чехи були так предані свої надто похвално“, сказав я: „Ще нічого, якраз на такому творі можна зягнись, яким не треба бути...“

Тоталітарні системи з причітніми сусільними не хочуть і не люблять сатири, комедій, дотепу. Вони взагалі не люблять культуру. Герієж же говорив, що він халастись за револювер, коли чує слово „культура“. Нацистський і советський режими за анекдот засадувають до концентраційних таборів. Гітлерівський „Семінарієстус“ або сталінський „Крокодіт“ відганяють худого. Тільки культура й її зміст сильшого, як і витворні товариства з прирітаними до промислових, бюргерських умовів сміягсь зі себе, не ображаються. Означкою причітнішого особлика є сприймання нових дослідів. Епоха школи не зрозуміє тоталентів, і злочинці імператора з долами зрештіння заклали платитиуть Арестія за те, щоб не писали на них палеєграфів, бо нічого не боїться так сильні силу цього, як укрітій іронії, що їм далося страшніша, ніж язва. „Больше всех достодось мне“, — сказав імператор Микола I після ірреп'єри „Резізора“, але писальська ж ми був розумніший від дитячих пересіченістей, що побачили свої критичні в гоголівському кривому дзеркалі, водноголас домагається анітти „Резізора“ з реортуару!

Від нехоті до сатири й комедії, як конячку примітний або приміркової мані надоторкальності, близько до заперечення негативу як пролву мистецької творчості. Зайде правдивієва стежка до озеленяних баналія про „мисловість“ мистецтва, до ужитковості й тенденційності мистецтва, тобто, до заперечення вільної творчості взагалі. В авторитарних режимих ця посидовність нивершується зовсім злітливо, вела до ампіаду великої творчості. Читаймо, напр., воєну безгрітостіку „Гітлерівської любви, яка мала бути запереченням Геларьової книги „На асході без зма“. Нацистський воєний роман жав

Шам на 5-й стор.

„Яблуко впало“

У замітці в числі від 3 червня „Нос Цайтунг“, американська газета для пілтів, що виходить у Мюнхені, повідомила про скандал, який виник у наслідок втручання католицького духовництва в справу фільму. На пресовій конференції 6 червня в Гайзельштадті коло Мюнхену режисер Гельмут Койтнер („Фільм без назви“, який демонструється тепер по німецьких екранах і з обуренням розповів, що Макс Грітшайдер, єзуїтський патер і офіційний представник католицької церкви в питанніх баварської цензури, підняв кампанію проти нового фільму Койтнера „Яблуко впало“, який перебуває саме в процесі творення і відтворює історію німця Адама Шніда, що в спіє бачить себе першою людиною і переходить через сфери неба, раю, пекла й землі. Патер, протестуючи проти введення у фільм неба, пекла й янголів, зокрема ж проти того, що Адама і Єву одя-

жено тільки фіговими листками, створив, за словами Койтнера, навколо фільму „отруєну атмосферу повним непевністю й зумисних перекручень памфлетом“. Цю кампанію Койтнер називає „тяжким зловживанням католицької церкви з політичною метою“ і принциповим втручанням католицьких установа у вільну духову творчість нового німецького фільмового мистецтва“.

Справою зайнявся офіцер американського військового управління, який озлобує нагляд над католицтвом. Він заявив, що його рішення в цій справі тверде: „фільм будуть виготовляти“.

Як сповістила замітка в Мюнхенській „Зюддойче Цайтунг“ (з 8 червня) соборний капітуляр Сімон Іршль офіційно повідомив, що в цій справі дослісно тимчасового „миру“, і перша утримується „виправляти на громадській будь-яким чином“, аж поки фільм не буде закінчений.

I. P.

„Брудні руки“

Як повідомляє „Nouvelles Littéraires“, один з найвідоміших сучасних французьких драматургів Жан Поль Сартр, він же романіст, літературний критик і політичний діяч, недавно закінчив п'єсу під назвою „Брудні руки“, в якій висвітлює проблему чистоти в політиці; проблему, яка завжди непокоїла людство і який, від Софокла до Ануї, світові драматурги присвятили не мало прекрасних спев.

Сюжет п'єси нескладний. Гюго, дуже молодий науковець, що прийшов до комунізму з переконання, стає секретарем у Гедерера, маючи завдання злісудувати шого шефа, обвинуваченого деякими членами комуністичної партії в намаганні встановити зв'язки з не-комуністичними лідерами руху протівієвського спротиву. Практичність Гедерера раїить неоріаніризм Гюго, але особистість старого самоука, його життєва сила, великодущність — приваблюють, і молодий комуніст не наважується шідности на його руку.

Ольга, фанатичка, закохана в Гюго, кладає бомбу в кофтору, де Гедерер приймає двох емісарів ворожих партій. Вона ризикує убити Гюго разом з господарем, але робить це свідомо, з думкою позбавити кожного ганьби від злекування обов'язком. Замах не удався. Желіє, дружина Гюго, спокушена Гедерером, падає в його обійми. Гюго їх застає разом і стріляє. Чи він убив з вірності партії, чи з ревності? На це питання Ольга намагастись знайти відповідь, коли Гюго виходить з в'язниці. В першому випадку його повинна перед партією викупити, в другому він має бути вивалком (до

в'язниці йому вже передавали отруєну шокладку, яку з'їв товариш).

Гюго не може пояснити причину свого вчинку; він почує себе іграшкою випадку. Ользі, не зважаючи на її неохитність, її жіночість підказує воляти його життям, і вона терпить, що Гюго виконав обов'язок. Гюго згоджується знову зайняти своє становище. Але молода жінка пояснює йому, що концепція Гедерера взяла гору, що за інструментами з Росії треба йти шляхом, саме ним указаним. Проект шефа, що в свій час співчинився до смертельного вироку автором, сьогодні прийнятий і Гедерер тепер герой, а його обвиняє значешення. Молодий чоловік обурюється. Він за наказом партії убив людину, яку любив, він не може згодитись з подібним опортунізмом, з такою сузучаїністю приписам, і ім'я яких він і став злочинцем. І він віддається в руки убивць: краще вмерти, ніж жити з брудними руками.

Сартр наданий людиною, що сприйняла міти вірування, доктрини і в них шукає дошльності існування і чину, як своїй тузі перед абсурдністю світу. Багато хто віддає тепер свої вірування комунізму. Ім Сартр показує небезпеку обраного ними шляху. Одночасно п'єса показує злочинність фашизму, огидність інквізиції, крах науки. Без радості, але ж і без жалю драматург пише бубдбавши, що їх люди намагаються роздуть. Але чи матиме він, цей визначий патажок екзистенціалізму, колись змогу запропонувати світові сприйнятнішу систему?

Подала О. Л.

Забула

Скажений вітер рван вітрило. Величезні хвилі зеленувато-синьої дніпровой води, уквітчані піною, все швидше й швидше набігали на човен. Вітер, зриваючи шум з хвиль, кидав ім в обличчя. Обоє перемішавшись на підвітряній борти, вагою власних тіл втримували човен в рівновазі.

— Вісьше! Вісьше на борт! Ще трохи! Уже берег недалеко!

— Любий! — В очі блищала, — це мати і в випадку. Я більше над водою, ніж в човні.

Витягну наповнений водою човен на мілину, юнак випростався. Очі іскрились. Віль перемоги лоскотав м'язи.

— Прекрасно! Пустивши притримувану на грудях розірвану бляшку, дівчина вказала на бурхаво широчині весільного Дніпра.

Юнак перевів очі на подругу.

— Кохана! А що, якби перекинувся? Ти ж не вмієш плавати.

— Ти пам'ятав? А я — і по пошлуковій прошепотіла: „забула“.

Кость Гімбельрайх

Масей Сядньов

Мандрівка

Тут сонце, а за дальнім пругом — ідуть дощі, живе земля, і як в своїм найкращим другом — з землею небо розмовля.

Шляхи, шляхи... Паунок Поле. — Ти плачеш? Ну, не плач, ходи! — А навадити, як враз болю, В суху річку ударив грім.

З білоруського переклав С. Г.

Михайло Чигирин, поет, загинув у Білостоті в 1943 р.

Запізнена згадка

Із дельної Полтавщини його привезли війни в загрозеному вагоні в Білостоті. Юнак не здавався: надмірно перетомлений тяжкою фізичною працею, незодякненним і мовчазним змуцунням дрогів навколо борців — уертю працював над собою, над своїми творами; знавочем після безпори листи, поплі твердої віри в Україну.

Боротьба обривалася трагічно в 1943 р.: бомба, яку мусів остербагтерів звалювати з платформи — вибухнула і його не стало. Михайло Чигирин (Кость Сивецький) залишив по собі дві цілком класичні новелки, білоруської поезії, вдалена в час війни. Не одні вінок в Україні читає тепер ці поезії нотой і як в сланого позаншприває в душі велика любов і віра в Україну — це те, до чого жав поет.

З українського життя

Всеукраїнське значення У. С. С.

Щоб зрозуміти всю вагу чину УСС, треба звернутися думкою в ті обставини, що панували в житті української Галичини майже сорок років тому. Тиха, забута й заведбана провінція „кляпавої“ імперії, з її спокійним, безтурботним життям повітового кута. Це монотонно порушує хіба тільки міцна шовалля боротьба, що щораз більше розгорялась й захоплювала ширші верстви населення. Це з одного боку боротьба українського громадянства з своїм внутрішнім ворогом-москофітами, а з другого — з сусідами-поляками, що цинічно тримали владу в своїх руках і не попускали українцям на жадному важливому відтинку. Боротьба ця йшла щораз більшими темпами під аккомпанімент обструкцій українських послів у галицькому сеймі й відеському парламенті. Абсорбувала вона всю увагу одного і другого громадянства краю, заспокоюючи перед їх очима перспективи майбутнього. Заняті власними повсякденними клопотами, мешканці славної Галичі не чули підземного гуркоту світового землетрусу. І не помічали, що їх сини, молоді хлопці, а навіть доньки до чогось готуючись, ташком-нишком учаться востшого мистецтва, муштруючись по дебрах Кайзервальду. А якщо й заувважали щось, то ставилися до цього з поблажливою усмішкою. Мовляв, от собі юнаки бавляться.

Українській молоді присвічувала благородна ціль — здобути країну долю різному народові, вибороти в грядучому конфлікті українську державність. З тих малих конспіративних гуртів виріс великий рух. І коли ударив грім світової бурі, на західному кляпаву широкій українській землі повстав український легіон, повстало власне українське регулярне військо. Факт першорядної ваги. Правда, легіон цей входив у склад армії австро-угорського імперства, але ж була це пуста формальність і для самих січових стрільців і для українського громадянства. Всі ми не однаково розуміли. Розуміли не й провідні урядові кола імперства й поборовався насильством. Звідти й ті труднощі, що стояли на шляху творення й дальшої акції українського легіону. Тут це місце передовідати всі перипетії історії УСС. Досить ствердити, що врешті те, до чого змагали наші юнаки, муштруючись по дебрах Кайзервальду, те, що мали на думці основні батька Сокола й матері Січі, покинув Іван Боберський і Квярко Трильовський, приборало

реальну форму. Мрія стала дійсністю. По довгих роках національного летаргу, повстала організована збройна сила, своє власне українське військо, що рушило виборювати волю й долю різному народові в кривавих змаганнях на полі бою. Пішло сідом славетних прадідів.

Доля судила, що славному історичну традицію довелося відновити саме малій західній гілці великого українського народу, отим галицьким молодим хлопцям — школярам та ремісникам, селянським та міщанським синам. В цьому невмируще всеукраїнське значіння легіону Українських Січових Стрільців. Символічне значіння його для цілої України виявилось в тому, що належало до нього й кілька земляків з інших земель Соборної України, головню Полтавщини. І що ще треба піднести, не те, що був він батьком усіх дальших наших військових формаций. „Союз Визволення України“ — самостійницька організація наддніпрянської політичної еміграції, що за часів першої світової війни підніс прапор вільної самостійної української держави та організував лави борців за неї з полонених українців воєнків російської армії, йшов рука в руку з УСС. З-поміж УСС брав він освічених працівників для роботи з уташтованих ним спеціальних таборах полонених солдатів-українців. УСС

притягнув Союз і до організування — нарівні з наддніпрянцями емігрантами й полоненими — українського національного війська із полонених — сивой і сірої дивізії. А далі сідом УСС — пішла Січові Стрільці на Наддніпрянщині, козаки армії УНР, стрільці УГА повстанці 20-их років. Раз відновлена традиція збройної сили і збройного чину вже не переривається і до наших днів. Вивалється вона в ОУН, дивізії „Галичина“, пареті в ВПА й нікі неслетні сили негодні вже й зміщити.

Жавуть ще білий першого покликання. Доля судила їм велике щастя — бачити молоді зміну, що пішла їх заступати на полі бою й підле, може вже й недовзі. По вернувшись з поля кривавих змагань, вони не відокремилась в особну станову групу, не намагались стати понад рештою громадянства, висунутися на чолу нації, не вимагали від народу, з рапці своїх військових заслуг, послуху й доброї заплати в вигляді інтратних посяд та пенсії. Вони розуміли, що військова праця — це святій обов'язок, а воєк не паїють — льдскарпет. УСС-і усією своєю благородною поведінкою по повероті з воєнних змагань засвідчили якнайкраще, що військові служать нації, а не гринці собі, що воно має боротись за державу, а не за свої матеріальні інтереси. Нехай же всі памі білий і щодо цього йдуть слідом своїх заслужених попередників.

Вол. ДОРОШЕНКО.

Ще про англійську мову

Говорити про потребу вчити англійську мову справа майже така ж безпідна, як і лезці про шкідливість тютюну. Хто хоче вчить, а хто не хоче, тому ні розмови, ні писання не поможуть.

Все ж така тепер, коли справа переселення інтелектуальні зрушилась з місця і починають надходити з різних країн вимоги на фахівців, справа опанування англійської мови набуває особливого актуальності. Досконало англійська мова для інтелектуала стає такою ж колючою потребою, як і висока фахова кваліфікація чи відсутність туберкульозу.

Нема чого надіятись, що якийсь „добрий дячок“ переселить, оселить і дасть якусь легеньку роботу покі українській інтелігент вивчить мову. Ні, практичний дячок як і візьме на працю нашого фахівця, то тільки такого, який зразу ж приступить до фахової праці, не мючи затримки через недостатні знання мови.

І всім тим, хто мріє про роботу за фахом, тим, хто доводить високу кваліфікацію наших фахівців і говорить та

пильно про пильність нашої інтелігентії — носія східно-європейської культури, я повинна переказати теор своєю розмовою з панною Гогермут — керівником відділу індивідуального переселення Головної Квартири ІРО на американську зону Німеччини.

На минулому тижні панна Гогермут прохала з'ясувати, хто з українських учених знає досконало англійську мову, бо поступила вимога від канадських університетів на викладачів певних фахів, які могли б зразу ж почати викладати.

На мої слова про те, що багато наших учених трохи знають англійську мову і що, коли б їх переселили і дали змогу трохи пожити в англійському оточенні, то вони невдовзі зможуть і лезці англійською мовою читати. Панна Гогермут сказала, що треба пам'ятати, що не так багато вакансій буває в університеті, і що завжди буває багато претендентів їх заповнити. Треба, отже, вигрмати конкурс і тут знання мови безумовно теж матиме не абяке значення.

„Вивчення мови є справа дисципліни!“ — сказала панна Гогермут (вона є швай-

Україна. Окружний уряд в м. Хусті. Тут був уряд Закарпатської України.

ХРОНІКА

Капеля бандуристів під мист. кер. Григорія Китаєстого переїхала на сталє місьце осідку до Регенсбурзького табору. Цей табір свого часу дав місце притулку театрові В. Бзавальського. Крайні житлові умови, а також більше скучення вистепацьких садів в цьому таборі благотворно сприятимуть дальшій праці капелі бандуристів.

Українці, що живуть і працюють в Шотландії, біля міста Ледбанк, готуються до відкриття відділу СУБ (Союз Українців у В. Британії). Нагадується зв'язки з Центральною Управою СУБ'у в Лондоні. Крім того, організували хор під кер-

паня Великого Іоана та взагалі розгортають культурно-громадське життя.

Дирекція Українського Північної в Делінгтоні виставляє середню полку Українському Народному Комітетові та зокрема п. Дир. Станічому з Бад Верігофену за передачу книжок, призадає та шкільного устаткування колекційної української гімназії в Бад Верігофені.

Українці міста Ледбанк планували паміть Головного Отамана Самона Потлюору та повновлада Коновалів. 30 травня з цієї нагоди відбувся великий концерт, на якому були присутні представництва влади, зокрема представництва міністерства праці містера Так. Після доповіді пана Северишенка, що познайомила присутніх чукачів з історією та боротьбою українського народу, з великою промовою виступила представниця християнської асоцій містріс Гроттер, яка вивчала добру орієнтацію в українських справах та ширю дякувала за влаштований концерт.

(В. Орленко)

В українській гімназії в Новому Ульмі 15. 6. 1948 року склали іспит зрілості такі учні: Артешок Ганна, Барнінська Євстасія, Василена Любов, Васильєва Василь, Ганусак Володимир, Годзький Юрій, Жаровський Богдан, Із відьків, Муравський Юрій, Рощенко Всеволод, Ровенський Лідія, Слободя Павлик, Стебницький Костянтин (з відьків), Ткачук Володимир.

Ілля Юстас (Євстафійчик) темерілий пастор Укр. З'єднаної Церкви Вініпегу відстав титлу Доктора Богословії. Ця урочистість відбулась 27. 4. 1948 р. у З'єднаний коледжі у Вініпегу, що є шкільною теологічною школою З'єднаної Церкви Канади.

Другий коверт саринати проф. Бориса Чучаченка відбувся в суботу 15 травня в залі Наукового Аргентинського І-на в Буенос Аїресі. Коверт зібрав масу публіки і мав велике успіх. Мистецький супровід на шляху виконав латвський піаніст проф. А. Купренічус.

Веселу оперету „Засвітали козаченки“ поставили у домашній „Вісродження“ в Буенос Аїресі 22. 5. 48 р. Також поставлено одну драму „Діалог ПУ“ під режисурою Івана Жукова.

ХТО ЯК УМІЄ...

(Замість фейлетону)

Хто і що таке ДП? Для світу — це проблема. Для самого ДП — теж.

Обидва партнери хочуть й побутати. Але світ даремно думає, що ДП пасивно чекають на розв'язку. Ні! Дехто виїждить. Більшість же активно складає, — вибачте, збирає, а потім уже складає, — гринці (частенько в кашетку); складає списки бажаних виїхати (роботи, списки всієї еміграції); складає подяки та побажання, ригує себе як уміє.

І ось один мазир-ДП з Регенсбургу сів і написав довгого листа. Одного, а потім і другого. Він пописав їх в перекладі бюро і одержав — за 50 марок — власні листи уже в англійській мові!

В далекій Англії ні з того ні з цього одержав довгого листа Вістон Черчіл. Писав йому якийсь український мазир-ДП з Регенсбургу; мовляв, так і так, для Вас пару тисяч доларів нічого не значить, а для мене — це розв'язка всієї життєвої і талантової проблеми...

Подібного листа прочитав у Аме-

рнці мільйонер Рокфеллер.

Одного чудового пічешного ранку одержав мазир в Регенсбурні аж два заповітні листи. Мистець знають про ці листи, але поможуть. Не всім прислухо, і всі розшифрують слово „ДП“ тільки як „Допоможіть“.

Відомий Вістон Черчіл, що він і його дочка — малярі, і що йому дуже приємно познайомитись з колегами, але в Англії і своїх малярів перепродуція. Прийдіть до вас, у Англію, але працюйте там, до наказу Міністерства Праці.

Рокфеллер — добрий чоловік. Відповів, що дійсно допомагає, але не баряний особам (треба було б шіле міністерство відкрити та й подякувати не полічав би) — а організаціям. Анархією, шаноаний талантом, нічого не робить.

А мова, мовочка — аж просять! Бо коли і в Англію переїдете, і там замовить Вам портрета, а через незнайому мову — памалюєте слово — то і Черчіл тоді ви допоможе. Тоді і Черчіл певно скаже: „Хто як уміє — так і дістає...“ ПЛЕ.

бути нічим іншим, як тільки „сондернеліндунгом“ з паваністю одоївних солдатиків, парадуючих у трикіфаловою марші. Не було там нічого із трагедійної правди війни й психології людини, покляканої до вбивання інших людей. Мистецькі можливості авторів обмежено до одної координати, яка не знає ніяких людських проблем, а тільки штовпанує звичайність, любовно простоту задрядделітного зановласня. Так, зрештою, й історична белетристика, така й драматургія: одностайна, одностайна, виповнена маріонетками й одностайними гобеласами. Прирівняно, наприклад, про Цезаря такого глупийшляхотливого Мірча Славескі і роман про того ж Цезаря пера американського автора Торнтон Уайлдера. Тут кам'яна, бездушна статуя, інтелект, який готовий готувати дратворські форми обмеження людини, яка вже за життя знає, що її ставлять в бронзові пам'ятники. Там, у американському в'їзді, і от о авторі, Цезар — ледина, як ні всі, і слабкіша в силку, проста людина, яка їде до клана сільсько-своєго приречення і яка ще не знає, який умієт зробити із своєї владі. Два світи, два світогляді: материнність і свобода, шкідливість і культура.

Часто чуємо: „нашіо те й те показували, кажио про таке були написані книжк“ і т. н. Якщо б ми, зайнявшись прирівняльною літературою й мистецтвом світу задумали собі не патяться в заслужувати б за артистеріям „пожити“ світу, тоді це другею митам, во відстаємо б відразу на їх давнію веред Габієльсіншк, не вистачило б сторінок Іван Ільєс у відновлялку „Віслюєт“. Нашіо написаніо повідавала показачо? Що є політичного в „Гам-

леті“? Чи сам Гамлет є позитивна й „лівова“ постать? Що мав автор на увазі, пишучи „Сімліція Сімліцієсімуса“, що непадану, що бруталну епопею 30-літньої війни, яка демаскує всі воєндохвалні епоси. Що позитивного дає така „Корнет“ Р. М. Рільке зі становича патріота, аляже в цій епоеті пронагується, кажуци новою „жакли-вах спрощувачів“ братання з ворогом? Навіщо малював Гойа Лівонієс свої образки з війни, які повповнюють нас огидно не тільки з етичного, але й з естетичного боку. А малював Гросса, а Шталага? Чи позитивний врешті „Дон Хіхот“ зі шганлуку національної дошкільності? Навіщо ж писався всі романи „вікарі“ про шельм і шльмів? Навіщо написав достойний абат Преве Манон Леско історію кохання двох слабководних, безхарактерних, нарвельних істоток жодського почиття, пережаних, вайзкріпших притрастей, ванію, як Томас Ман у „Дюоті й Вайнарі“ показав ван Гете в шльфроку, в його старечій докучливості, з'ляковості, деспотизмі!...

Вибрати творчину право на негатив, це значить викреслити три четвєрті спадщини світової культури. Це значить дошкільність в двох вилірах „дошкільно“ на самоті із кількома героями й то здебільша пекзало намалюваними як Голодні Костянтини, значить зрєкстись права на творчість узагалі.

Навіщо надлямати мистецтву прерогативу політика, реалії, соціології, філософії й мистецтва розумілий? При ст-

часному чіткому визначенні кордонів різних domen духовості, мистецтво далеко не таке всемогутнє, як владється верховниками. Літератори ще не виміювали ніде держави, поезія ще не заступила армії, хочби й тонами продукувала у віршах залізо й кришко. Література нас скріпляє? Так, але чия? Як? І легіони безтазачних кіннігоєвських епігонів, що їх писаво в „Віслюку“, не заступлять Шевченка й Лесі Українки, які без усіяких ремент були й „активістами“ й „волонтеристами“ в своїй творчості, будучи проро і висловниками найбільш „негативного“ зі становича чесновитавого буржуа, який сьогодні заборонено поставу „Гайдалаків“, відшлює слова в „Івані Губовіта“, коли б був більш прозорляний, мусів би заборонити й „Одержани“.

Письменство скріпляє націю тим, що силою своєю надхненя, постачає їй вислово виїє сягнуті і в височині і в габінь людських душ, в прірвну їхної трагедійності, жаги й терпіння, прірєкції їх або й опестити. Дакчи образи негатиного (а не є справною мистецтва промовляти дослідно), письменство відіймає дратву, виміє те, чия же треба бути, розкриває пороки й жаби, викрадення й калітва душ, узагалом найготиовіше відчєння, щоб не з більшою ясрєривіє, як свідчить супроти темлії вприсувалось добро на землі Література, що не має таких образів певонна й негарадливо, й етична ваптієт шіака, й функція як „сериалізований“ промишляла й короткого радіуса дівана. Письменники, які не мають права на негатив, убий. Бо хто не згадів ля, той не вміє творити добро.

Це є відомі істини, але, на даш, у нас відтовані.

СПОРТ

ШАХИ

Розв'язка конкурсної задачі ч. 4

- 1. Каб b3 Кре1x13
2. Kb3-d2 мат
1. .... Bf8-h6
2. Kb3xe5 мат
1. .... Bf8-e7, Bb7-b5
2. Daxa8 мат
1. .... Kf1-e3
2. Kb3-d2 мат
1. ....
2. Ke6-g5 мат

Конкурсна задача ч. 6

Розміщення фігур на шаховиці:

- 1. Білі: Кр е8, Д в6, Ке7, К d2, Б а7, в2, с5, е2, f2, f5 (10)
2. Чорні: Кр d1, Ке5, К g5, Б а4, Б h2, в3, с6, е7 (8)

Білі починають і в 3 ході дають мат! Речіньє надіслані розв'язки до дня 9. 7. 1948.

УВАГА!

В 'Укр. Вістих' за 19. 6. 48, ч. 50 (202) на 6 стор. помістили ми конкурсну задачу ч. 5, де написано: 'Білі починають і в 2 ході дають мат', а має бути 'в 3 ході'. За цю помилку помилку наших шановних учасників конкурсу перепрошуємо.

Ред. 'Укр. Вісти'.

Оголошення

В зв'язку з ухваленням еміграційного закону, схваленого в США, ще раз звертаємо увагу всіх осіб, що бажають виїхати до США, щоб вони заздалегідь приготували наступні документи:

- 1. Метрика народження в 2-ох примірниках.
2. Поліційна посвідка побуту в Німеччині в 2-ох пр.
3. Поліційна посвідка моральності в 2-ох пр.
4. Для одружених — посвідка відчуження в 2-ох пр.
5. У випадку повного одруження, відства, розводу, відмовлена посвідка в 2-ох пр.
6. 3 (три) паспортні знімки для вій і 3 пасп. знімки для Еквіт Перміту, величиною 3x6, зліті спереду, на тонкому папері і на ясклому тлі.
На відворотній стороні знімка треба написати своє повне ім'я і прізвище.
7. Заява поручення або підтверження одної з допоміжних організацій, що таке поручення буде нею надано. Таке поручення в свій час буде надаватися З'яучення Українським Американським Допомоговим Комітетом.

Підкреслюється, що для нового закону буде чинна на всі 3 західні зони Німеччини і Австрії. Докладніші інформації як ринно ж формуляри подати (Personal Data Form) можна буде одержати в свій час в таборах, поштовах і обласних Переселенських Управлах, а на англ. зони — в Українському Допомоговому Комітеті, Blomberg-Lippe, Neutorstrasse 50, Britische Zone.

З'яучення Українській Американській Допомоговий Комітет Представництво на Європу.

Від редакції:

В М 49, 16. 6. п. р., нашій газеті в статті В. Ігнатовського 'Наша мушкетерська репрезентатив' з технічних причин трапилися прикрі помилки: надруковано — 'цеслик', а треба — 'шпик'; 'чолвік', а треба — 'чоловік', а б-б і шпиків п-ч аніж розділу проушило слово — 'вирозити'.

В М 50, 19. 6. а. р., в тій же статті надруковано — 'голова', а треба — 'голова'.

В газеті М 51, 23. 6. а. р., в статті 'Голов Випадок' надруковано з'являється інституту, а треба — інституту, в правій редакції надруковано — 'шляхом', а треба — 'шляхом'.

За першість мюнхенської області 'Лев' П — 'Довбуш' 5:2 (2:2)

6. 11. п. м. відбулися змагання з футболу за першість Мюнхенської області між УСТ 'Довбуш' і УСТ 'Лев' в Міттенвальді. Висхід змагань 5:2 в користь 'Лева' зовсім не відзеркалює перебігу гри, яка мала вигляд брутальної неспортивної переваги змагунів 'Лева'. Початок гри належить 'Довбушівцям', які гарною грою вже в перших хвилинах здобувають двоє голів із стрілу Іванчука і Чижого. Це і було причиною, що 'Лев', бачачи свою слабкість, переходить до впробуваної своєї тактики брутальної гри, у висхідного 'фізично' розбиває п'ятьох змагунів, з яких трьох, разом із воротарем, зносить з гри і 'Довбуш' примушений грати унісімку. У висхіді тактич 'Довбушівці' не дозволяють, що 'Довбушівці' забивають п'ять м'ячів до речі майже в порожній ворота, бо 'розбитого' воротаря заступає теж 'розбитий' змагун. Суддя п. Спідгера зовсім не відповів своїй ролі. Грати не означено. Його 'значила' кроваю розбиті 'Левом' змагуні 'Довбуша'. З першого 'Лева' грало 5 змагунів. Кривдливої публіки було коло 500 осіб. Обставини змушують запитати, чи не пора зайняти належне становище і перестати дивитися крізь пальці на подібну 'гру' нашого першуня.

Очевидець.

Комунікат

Укр. Спортивного Клубу Довбуш (Мюнхен-Фрайман, СС-Каазерне)

Рішенням Відділу з дня 23. III. п. р. було тимчасово позбавлено в правах членів наступних змагунів: Павлока Василя, Белея Богдана, Кусого Богдана Дембровського Мирослава, Германського Романа, Креховського Корнелія, які створили Інтернаціональну Футбольну дружину 'Експрес'. Висшегладаним змагунам на засіданні Ви-

РОЗШУКИ

— Сестру Віру Буршову розшукує Вікторія Буршова: Wasseraaltingen, Ruckenlager. 590-1

— Сина Кочергу Івана шукає Кочерга Дмитро. Хто знає про його долю, прошу сповістити на 'Українські Вісти'. 614-14

— Други та знайомі військовиків! Візгуйтеся. Моя адреса: J. Kondraskuj N.C.W. Hostel Wigally near Linkoln, Great Britain. 624-3

— Сина Шовкопляса Коста із Харківщини, народж. 1925 р., і Богданівна Григорія шукає Шовкопляс Евфросинія Ангсбург, Сомае-Каазерне, бл. 3/16. 620-3

— Сина Степана Горобля шукає Максим Горобеш. Erlangen, Ob. Draunlekt 1. Bl. 'D' / 24. 408-2

— Хорошого Василя та Миколю Тарасовича з с. Гудами розшукує Sokarevich, 50 Argule Rd. Southampton, England. -2

— Сина Віктора Лауба, нар. 1926 р., шукає мати Олександра Лауба. Писати Wykroe bel c/o Allen ISNS, Hippert-hof ME, Halifax, England. 640-1

— Своїх земляків із сіл Помівка і Випиняхи Хорольського району шукає Спідгур Захар. Писати на 'Українські Вісти'. 641-2

— Знайомих з Ринкової Воли (повіт Ярослав) розшукує Паславський Юрій. München, Fürstenriederstr. 155. 642-3

— Сестру Зою Савич з села Лодопці (повіт Перемишляний) шукає Романюк Марія з Канади. Зголошення слати на адресу: Гринув Ілько, DP-Camp (22a) Lintorf bei Düsseldorf. 645-2

— Рідних і знайомих із повіту Стрийського Сеале шукає Федунія Володимир. — Австрія Кама IPO, Куфштайн (Тіроль). 646-1

Подяка

Шановному Павлові інж. С. Бедрієві, керівникові самоходних курсів і професорові Української Гимназії в Н.У.льмі. Величавою пані Івасенері Учині Української Гимназії в Н.У.льмі і Курсанті Самоходної школи склали Вам найсердечнішу подяку за Ваш невпагороджений труд і зусилля, які Ви приклали для нас на користь краю майбутнього українського народу. Ми віримо, що швидко час, коли Ваш труд буде винагороджений. 643-1 Курсанті.

XTO хоче за кордон? Поради про закордонні подорожі, виїзд, переселення вистаку за кордон. Helmut Holzger, Gießen (Hessen) Westmarkstr. 22

Купальниці на Майні.

Українська торгівля в Канаді

Дотепер українська преса в Європі багато писала про Канаду та її мешканців, про побут і умови праці, про сільсько господарство, але дуже мало про канадський промисел і торгівлю та участь української еміграції в тих ділянках.

Торгівля в Канаді пошю набирає сили, щоб дорівняти торгівлі США. В останніх часах канадська торгівля дуже роздобрілася на різні галузі, яких нараховують щось коло 150. Загальною в 1931 р. було гуртових фірм 24.758 з річним обігом 5.299.000.000 дол., в тих фірмах працювало 131.070 осіб, але ні одна з тих фірм не була в українських руках. Детайлічних крамниць нараховувало 137.331 з річним оборотом 3.441 мільярдів доларів і 524.000 працівників, переважно власників крамниць і серед них коло тисячі українських крамниць. Від 1934 р. українці мають в Канаді свою власну гуртову спортивних товарів, яка від 20 вересня 1947 р. міститься в прекрасній новій власній будівлі в Едмонті. І про цю гуртову хочемо сказати кілька слів.

Українська гуртовня т. зв. 'Індепендент голсейт', (Independent Wholesale) в Едмонті заснована гуртом українських купців з провінції Альберта 1934 р. Про ріст спілки найкраще говорять цифри про її оборот, а саме:

1934 р. спілка мала обігу на 17.904.14 дол., а за десять років, тобто у 1944р. обіг зріс на 457.918.03 дол. в рік, а за 1947 р. досіг вже майже мільйона доларів (833.154.92). Це вже фірма, на яку звертають увагу на лше свої, а її чужі.

Основний капітал спілки в 1934 виносив 4.750 дол., а в 1937 р. він становив 132.900 дол. Спілка має своєрідну кооперативну форму — членами її є 114 купців і 233 приватних осіб, бо інакше не можна було зібрати потрібного обігового і основного капіталу.

Найбільше заслуг при організуванні і розбудові спілки має п. Володимир Гривнюк, який завзято працює як управитель цієї спілки від заснування її, аж до сьогодні.

Спілка побудувала великий однопверховий дім під магазини і бюро вартістю 100 тис. доларів. Святочне відкриття і посвячення цього будинку відбулося 20 вересня м. р. З приводу цього всі канадська преса, зокрема англійська, дуже широко повідомила про модерне приміщення спілки, яке є гордістю не лише українців, але й цілого міста Едмонтона.

Ми можемо лише побажати спілці яшнайкращих дальших успіхів на торговельному полі, бо ми свідомі того, що лише економічно сильні можуть прийти й до політичної сили. А. КАЧОР.

Землетрус в Бадені і в таборі

Хто з наших таборців думає, що йому доведеться в Німеччині пережити землетрус? Але за останні дні Егтлінгенському таборі 'пошастало' і в цьому відношенні. Про це тасовиче явище природи ліжкельвий наслідок 'БАДІШЕ НОЙСТЕ НАХРІХТЕН' від 6. 6. 48 ч. 65 повідомляє: 'Різнана над горішнім Райном повстала під час третинної епохи через те, що горі, які сполукали вогонь з Шварцвальдської завали. Ця завалівка ще в доці не заспокоїлася і на В берей, що тягнеться відоза Шварцвальду, час від часу спостерігаються легкі землетруси.

Від суботи 6. 6. 1948 знову земля неспокійна: перший землетрус було чути о 1 г. 27 хв., потім в педіко о 16 г. 10 хв. на протязі двох секунд було два сильних поштовхи. Увечері того ж дня, вночі, в також перед обідом (повітряно) спостерігалась пилка поштовхи. Дуже сильний поштовх був 7 го червня, о 9-й год. 15 хв., в наслідок чого стали деякі голшники, а в дахів пошкодилась черепиця.

Як відомо, цей землетрус відгуто від шведських околиць Распіндату аж до Гайделбергу, при чому в сусідніх горах (Шварцвальді) ніяких поштовхів не відбувалося. Дотепер поштовхи дали силу від 4 до 5-ти балів, поза тим порадбачити віддалі поштовхи і їх силу не важко. Погледоски, що булим то були від час землетрусу яодякі жертви не відомівають дивелості. Найбільше ризеріла підземно-активна і західна частина п. Карлсруте — так званого могои 20 джмаря, а 20 сілано вощ-клавів. Дядир жіночої одяка грівсуну — від, а також іодякі 15 джмаря шодо можуть зважуватися. Поза тим манду постала легка пошкодження

дахів. Багато руйн завалилося.

В Егтлінгені на перекі Серця Христоного злетів з дахівний кам'яний хрест пробив дах і упав біля органу.

В пошестіко, 7. 6. 1948 о 9-й г. 15 хв. усі в таборі почувли пізельний шум, земля здригнулася, затремтіли стіни. Було щось подібне на вибух бомби, але й не таке. Під час вибуку бомби земля нібито 'охкає', як під ударом величезного молота і ніразу ж заспокоюється і стихає, а при останньому землетрусу вразило почувалова коливання підлоги, як то буває на пароплаві, при чому коливання не було затяжне, в шум мілко йшов з дахівани, а не з поверху землі, як при вибуку бомби.

Люди, що знаходились злові будинків чули тільки шум і не помітили коливання землі. В ривинні літше було чути шум і поштовхи, а проте не так був помітний рух стін і меблів, а на верхніх поверхках — наплавки. Відразу ж після згаданого поштовху таборове населення залишило свої покої і мазовично розсипалось на плазну табору. Дехто подався до лісу.

Спочатку не всі зрозуміли, що сталося і дехому пригадали військовий час і 'визволення'. І хоч люди перелікалися і поспішно виходили з кімнат, вони все ж таки на забували замикнути двері — рефлексю захисту скарбу був сильнішим, за перетак. Правда, дехто метушився по кімнаті і в розгубленості шукав ключ, який в таких випадках звикав кудись зникати.

Замислилося все без особливих причинностей. Наші школи, що швидко звиклилися, бо землетрус зумів розворушити засіданих за 'коцалія' людей.

С. ЧЕНАХІНСЬКИЙ